

TURVALLISUUS **ihmisten toimintana**

Turvallisuuskulttuurin kehittäminen

Kirkonpalvelijat ry:n Opinto- ja koulutuspäivät 27.-28.6.2017

Turvallisuuteen vaikuttaminen opetuksen keinoin

Turvallisuuteen vaikuttaminen opetuksen keinoin

Turvallisuuteen vaikuttaminen opetuksen keinoin

Työntekijöiden osaamisen kehittäminen

Oppilaitoksen turvallisuuskulttuurin kehittäminen

Poistumisturvallisuuden kehittäminen

Turvallisuusasenteisiin vaikuttaminen opetuksen keinoin

Lyhyt esittely : MW

**Työskennellyt Helsingissä luokanopettajana ja rehtorina
1985 - 1999 ja aikuiskasvatuksessa 1991-**

Pelastuskoulun pedagoginen asiantuntija 1999-2001

**Pelastuskoulun rehtori 2001- , FT, KM, Master of Security,
TJK7, yms. Vuoden palomies 2011, PSR palkinto 2013**

**Helsingin pelastuslaitoksen
henkilöstönkehittämispäällikkö 1.1.2014 –**

**Suomen tietokirjailijayhdistyksen jäsen 2003 –
Noin 40 julkaistua teosta...**

**Pelastuslaitosten valtakunnallisen
turvallisuusviestintätyöryhmän jäsen 2010 – 13**

OKM turvallisuusalan koulutustoimikunnan jäsen 2014 -

**Oppilaitosten turvallisuuskulttuurin kehittämisverkoston
(Optuke) perustajajäsen 2010 -**

Sppl:n Opetusalan turvallisuuspalkintotyöryhmän pj. 2005-

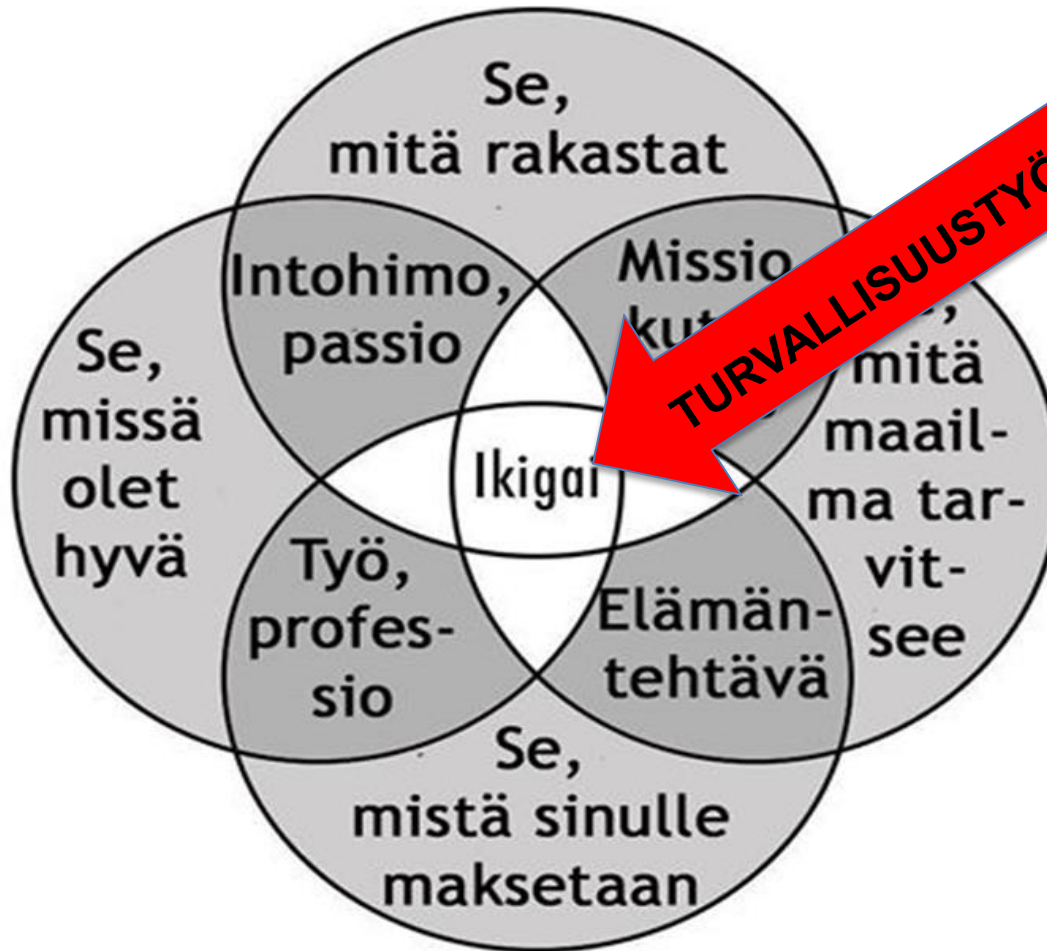
Henkilökohtainen IKIGAI

Ikigai (生き甲斐) on japanilainen käsite, joka tarkoittaa "syytä olla". Jokaisella japanilaisella, on ikigai. Sen löytäminen vaatii syvällistä ja usein pitkää itsensä etsimistä.

Henkilökohtainen IKIGAI

Henkilökohtainen IKIGAI

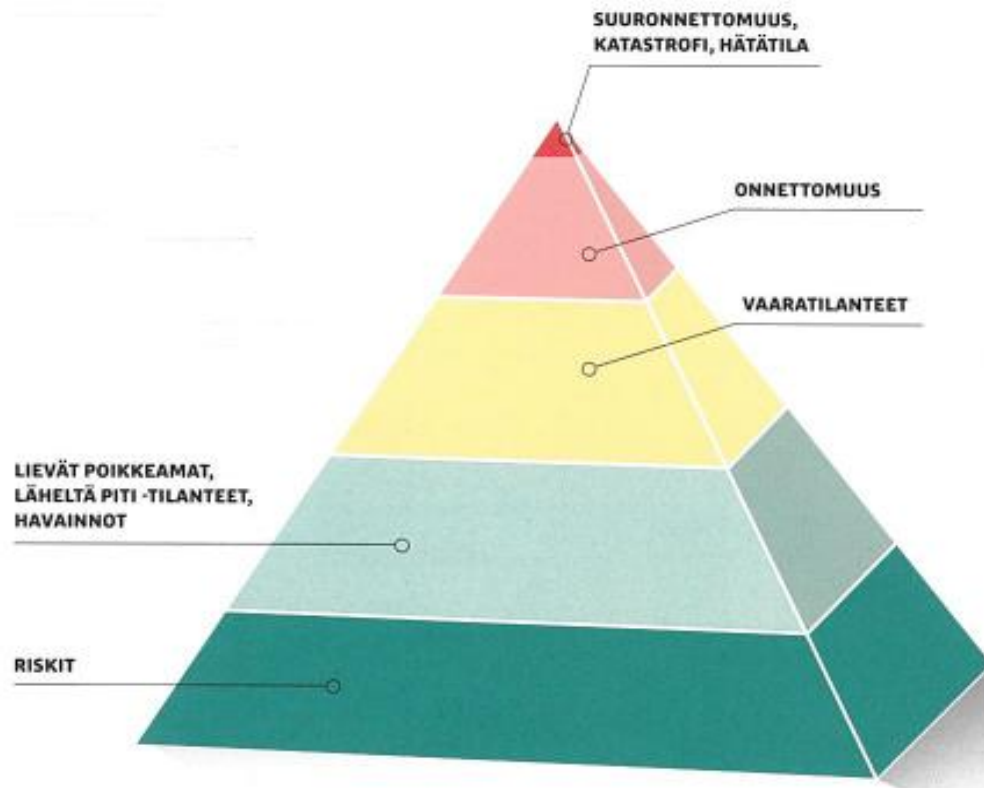
Yhteisen hetkemme tavoitteet

- **pohtia yhdessä turvallisuuden ja turvallisuuskulttuurin käsitteitä**
- **tarkastella turvallisuutta ihmisen toimintana**
- **pohtia riskitietoisuuden merkitystä turvallisuuden kehittämisessä**
- **havahtua pohtimaan ja ymmärtämään oman organisaatiomme turvallisuuskulttuuria kaiken edellä mainitun pohjalta**

Turvallisuus käsitteenä

- vaarojen, uhkien, riskien ja onnettomuuksien puuttumista
- **Van Steen:**” Kun kaikki vaarat ovat poissa...”
- turvallisuuden tunne on kokemusta em. asioiden poissaolosta
- turvattomuuden tunne ilmenee pelkoina ja epävarmuutena
- turvallisuuspoikkeamat: riski, läheltä piti – tilanne, vaaratilanne, vakava vaaratilanne, onnettomuus, suuronnettomuus, katastrofi, hätätila

Turvallisuuspoikkeamien vakavuusasteet

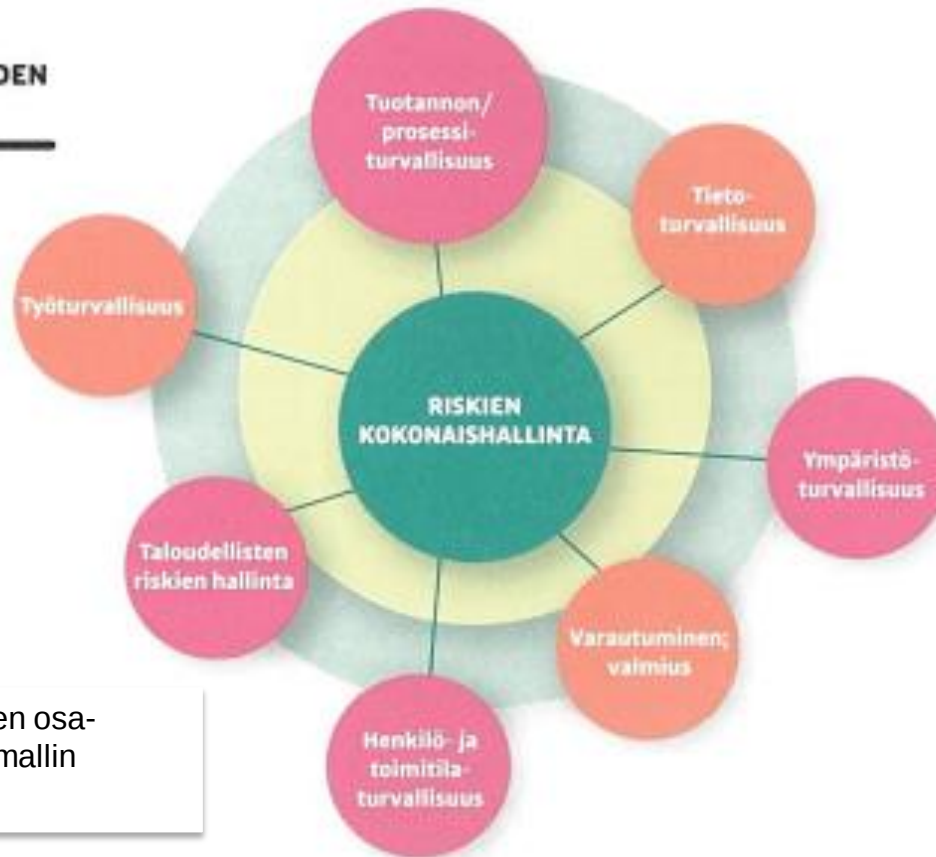
Herbert Heinrich

Ns. Heinrichin suhdemalli 1931

Elinkeinoelämän keskusliitto

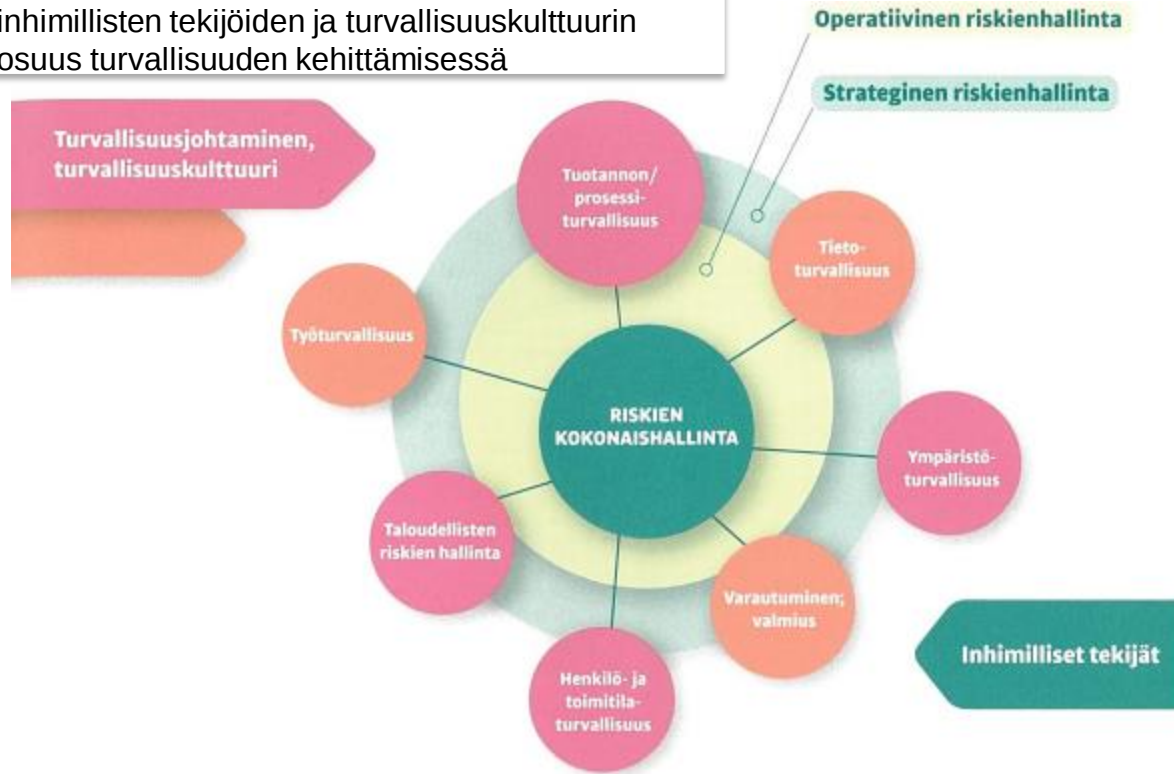
TURVALLISUUDEN OSA-ALUEET

Turvallisuuden osa-
alueet EK:n mallin
mukaan

Turvallisuuskokonaisuus

Turvallisuuskokonaisuus: Operatiivinen ja strateginen taso toteuttamisessa sekä inhimillisten tekijöiden ja turvallisuuskulttuurin osuus turvallisuuden kehittämisessä

TURVALLISUUS

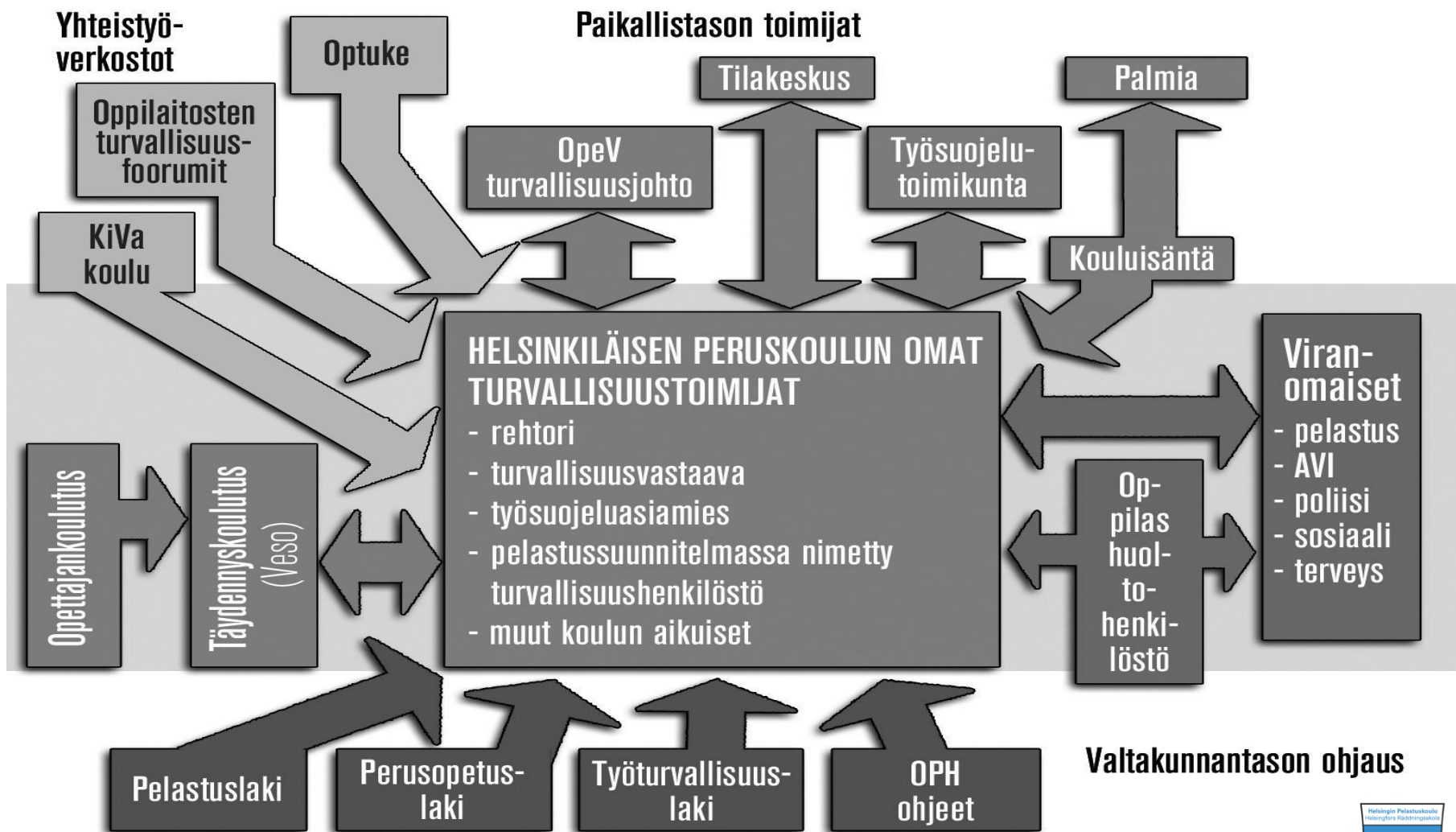
Lähtökohta	Pysyvyys	Uskottavuus
Väkivallattomuus	Jatkuvuus	Totuus
esim.	esim.	esim.
Koskemattomuus	Sitkeys, Tehokkuus	Rehellisyys
Oikeudenmukaisuus	Rohkeus	Luotettavuus
Suvaitsevaisuus	Vastuullisuus	Hyvä tahto
Ystävällisyys	Vapaus, itsenäisyys	Avoimuus
Kunnioitus	Uhrautuvaisuus	Ei-manipuloitavuus

Taulukko 1: Turvallisuutta selittävä malli
(Pentti 2003, 27.)

Turvallisuuden hallinnan mallit ja menetelmät

Arjen turvallisuuden moniulotteinen verkosto

Vastaako viranomainen turvallisuudesta?

Ei!

Vastuu turvallisuudesta on jokaisella meistä –
niin työpaikalla kuin kotonakin!

Vaara- ja onnettomuustilanteissa johtovastuu
siirtyy viranomaisille vasta silloin,
kun ensimmäinen yksikkö on saapunut kohteeseen.

**Olemme aikojen myötä
ulkoistaneet turvallisuustyön
viranomaisille...Olemme
lähinnä olleet turvallisuustyön
objekteja....**

**Lainsäädäntö korostaa
omatoimista varautumista ja
peräänkuuluttaa siirtymistä
objektista subjektiksi!**

Turvallisuuskulttuuri käsitteenä

Kulttuurien sekamelskaa....

Toimintakulttuuri?

Organisaatiokulttuuri?

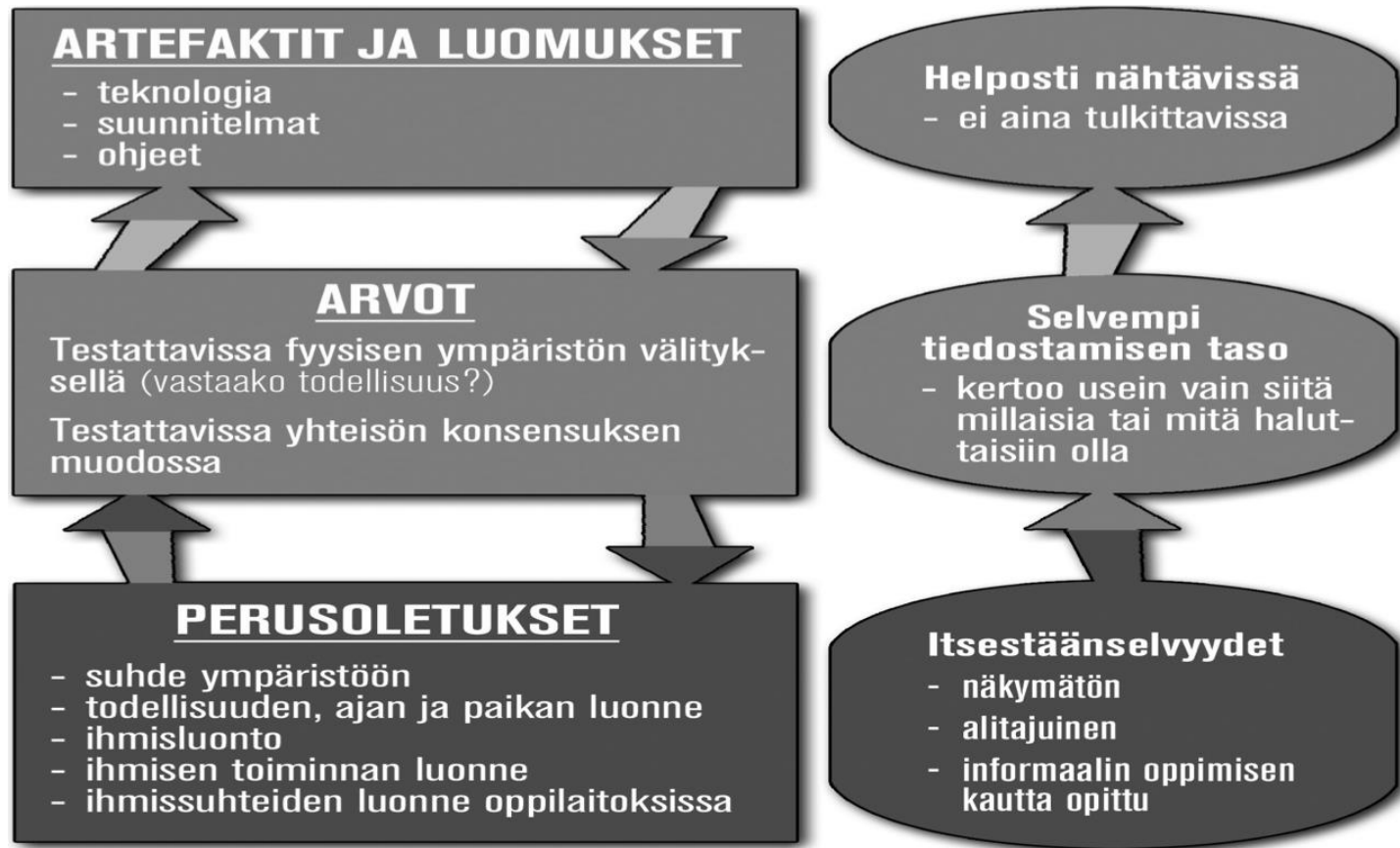
Ammattikulttuuri?

Turvallisuuskulttuuri?

Kulttuurien kohtaaminen....

Toimintakulttuuri on organisaation omaksuma tapa toimia suhteessa tiettyihin asioihin, **turvallisuuskulttuuri** on **organisaatiokulttuurin** turvallisuuteen painottunut osa, **ammattikulttuuri** todentaa ammatissa tärkeinä pidettyjä asioita....

Organisaatiokulttuurissa erotetaan usein kolme syvyystasoa

Organisaatiokulttuurin tasot (mukaillen Reiman, 2009, 10 ja Schein 1991, 32).

Turvallisuuskulttuuri

Turvallisuuskulttuuri voidaan nähdä myös **organisaatiokulttuurin alakulttuurina**, joka pitää sisällään yksilöt, työn ja organisaation kaikki ne tekijät, jotka vaikuttavat työn terveellisyyteen ja turvallisuuteen

Toimintakulttuuri

Kulttuuri voi olla organisaatiolle vahvuus ja kilpailuvaltti, mutta yhtä hyvin myös heikkous ja jonkinlainen verho, joka estää näkemästä asioita oikeassa valossa.

Harhainen turvallisuus, harhainen turvattomuus
vai **objektiivinen turvallisuustaso?**
(Riskit hallinnassa, torjuttavissa tai
siedettävissä!)

Ammattikulttuuri

Ammattikulttuurin keskeinen sisältö on ideologioissa, joilla tarkoitetaan ammattiryhmän näkemyksiä ja käsityksiä siitä, mihin työssä tulee sitoutua, mikä on sallittua ja mikä väärää toimintaa.

Suomalaisen ammatilliseen opetukseen ei perinteisesti ole sisältynyt organisaation turvallisuudesta huolehtiminen!

Haloo! Kuuleeko opettajankoulutus?

Turvallisuusasiat eivät ole vaikeita, mutta elleivät ne ole mukana opettajankoulutuksessa, niin ne eivät ole ammatille tärkeitä ja arvokkaita!

Huonon turvallisuustietoisuus heijastuu tätä kautta kaikkiin ammattiryhmiin.

Turvallisuuden arvostus tulisi kasvattaa jo pienenä...

Palomies auttaa -kortisarja on tarkoitettu esi- ja alkuopetuksessa leikinomaisesti käytettäväksi 6 - 8-vuotiaiden lasten turvallisuuskasvatukseen. Kortisarja sisältää viisi sarjaa, joissa kussakin on 5 - 6 korttia. Sarjojen aihealueet ovat:

- Palomies on ystäväsi
- Aikuisten tavarat ja lasten tavarat
- Pysähdy, pudottaudu ja pyöriskele
- Ryömi äkkiä ulos savuisesta huoneesta
- Jos käytävässä on savua

Luokkien 1 -6 turvallisuusopetukseen

Yläaste, lukio, ammatilliset oppilaitokset

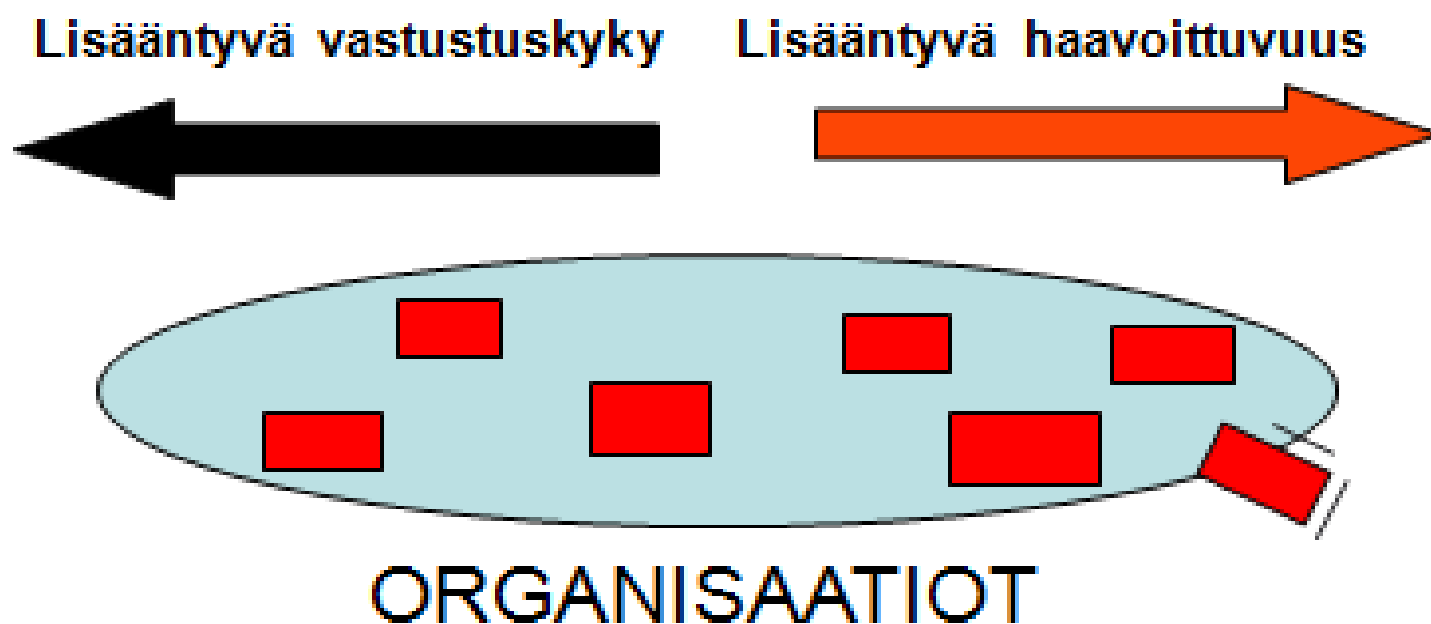

1. HYVÄ TURVALLISUUSKULTTUURI

Organisaation sijainti...

- turvallisuusavaruudessa

Työpaikan johto

- luo turvallisuuskulttuurin perusteet ja turvallisuuspolitiikan
 - on itse esimerkkinä turvallisuusasioissa
 - seuraa ja mittaa turvallisuustasoa
 - ohjaa työpaikalla tehtävää turvallisuustyötä.
-

**Kuitenkin on hyvä muistaa, että viime kädessä
jokainen työntekijä on osaltaan vastuussa työpaikan
turvallisuudesta.**

**Turvallisuus ja turvallisuuskulttuuri koostuvat
pienistä asioista.**

Ketju on yhtä vahva kuin sen heikoin lenkki!

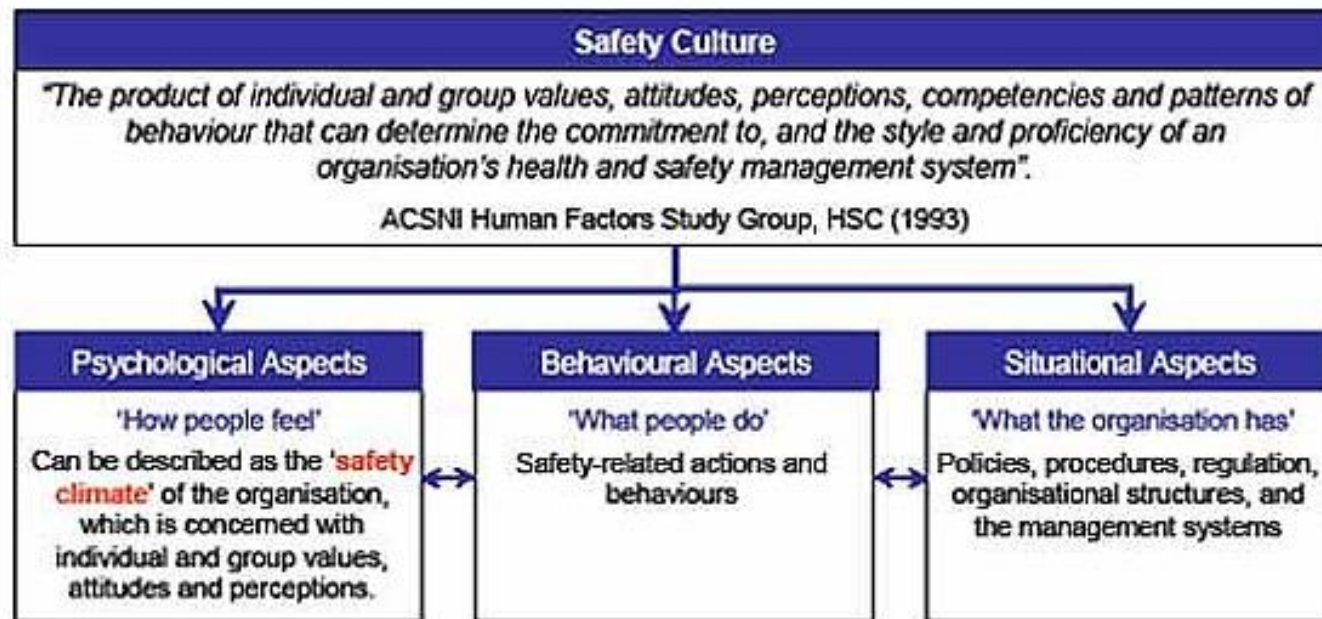
Kohti kehittyneempää turvallisuuuskulttuuria

26.4.1986 loi pohja käsitteen synnylle...

Neuvostoliitto tiedotti tiipoittain siitä, mitä ja miksi tapahtui Tšernobylin ydinvoimalassa lauantaina 26.4.1986 klo 01.23.04 ja muutaman minuutin aikana sen jälkeen. Onnettomuuden syy kerrottiin vasta lähes neljä kuukautta tapahtuman jälkeen.

ACSNi, HSC 1993

The Advisory Committee for Safety in Nuclear Installations, Cooper 2000, HSC

ACSNi:

Hyvän turvallisuuskulttuurin omaavan organisaation ominaispiirteitä ovat keskinäiseen luottamukseen perustuva viestintä, yhteinen käsitys turvallisuuden merkityksestä ja luottamus ennalta ehkäisevien toimien tehokkuuteen

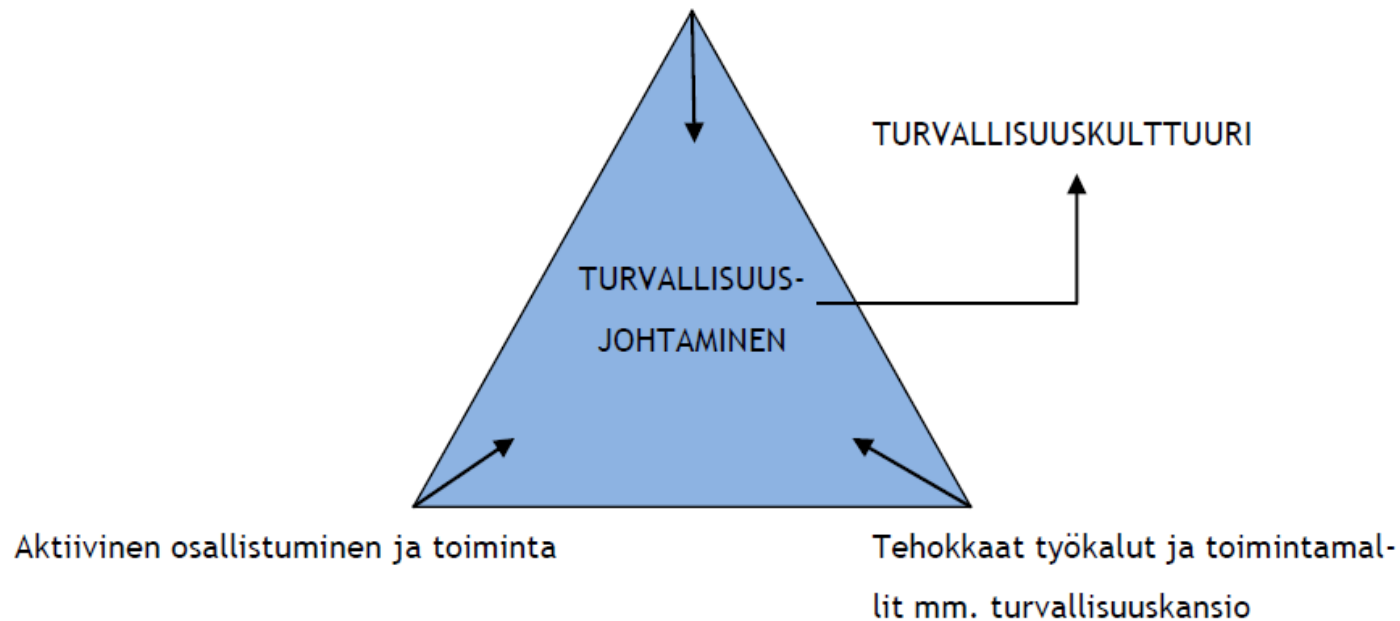

Turvallisuuskulttuuriin vaikuttavat tekijät (Safety Reports Series No. 11, IAEA 1998).

Herää kysymys: "Unohtuuko tässä ihmisen osuus?"

Turvallisuusjohtamiseen painottuva näkemys turvallisuuskulttuurista

Selkeät johtamisperiaatteet ja yksiselitteiset päätökset

Kuvio 2: Turvallisuustyön johtaminen
(Turvallisuuden edistäminen, 2012.)

Herää kysymys: "Unohtuuko tässä ihmisen osuus?"

Turvallisuuskulttuurin osa-alueet johtamislähtöisessä mallissa

Turvallisuuskulttuuri

Turvallisuuden hallinta

normit, ohjeet, menettelytavat

Turvallisuusjohtaminen

turvallisuuskulttuurin luominen johtamalla, ihmisten tekijöiden hallinta

Turvallisuuskulttuurin osa-alueet johtamislähtöisen ajattelun mukaan

TURVALLISUUSKULTTUURI

Turvallisuuden hallinta

- sisältää menettelytavat turvallisuusjohtamisen toteuttamiseksi

Turvallisuusjohtaminen

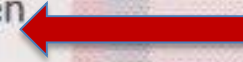
Menetelmien ja
toimintatapojen
johtaminen

Riskien arviointi
Mittaaminen
Koulutus
jne.

Ihmisten
johtaminen

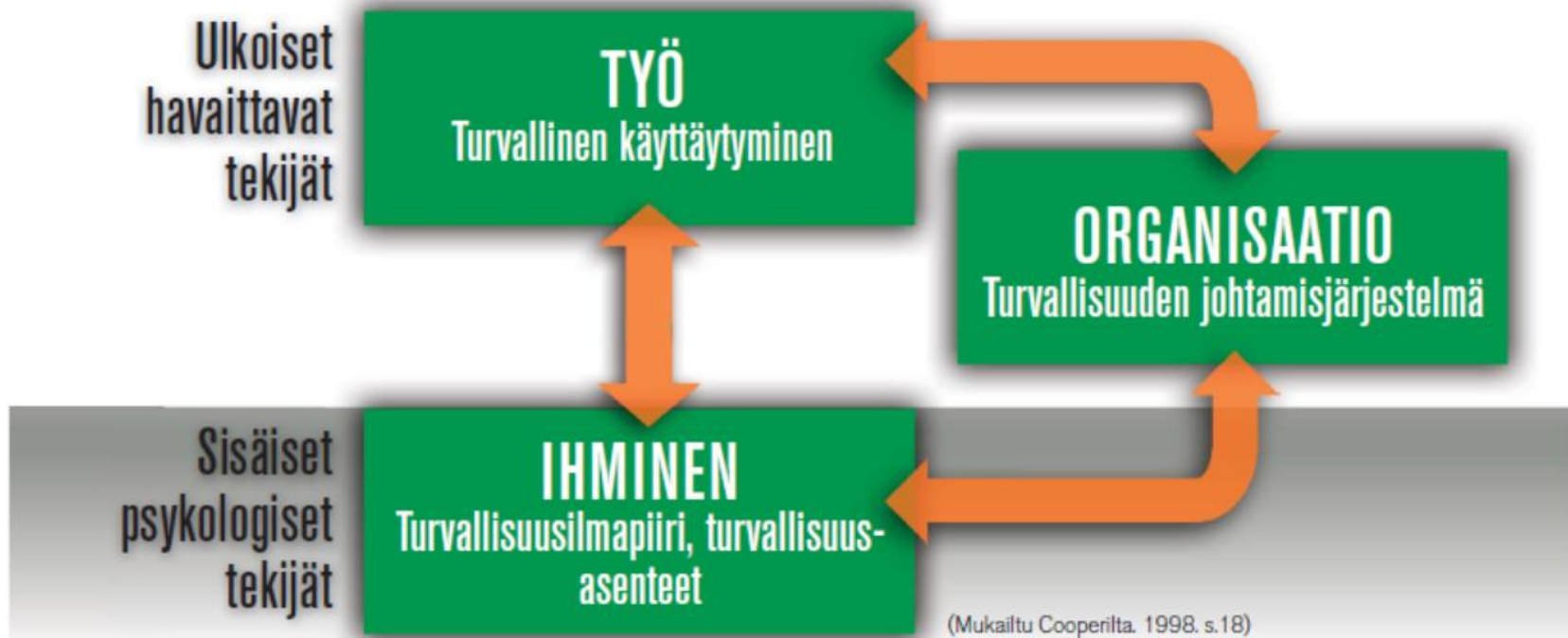
Osaaminen
Osallistuminen
Motivointi
jne.

Ihminen!!!!

<http://www.tyosuojelu.fi/fi/turvallisuusjohtaminen>

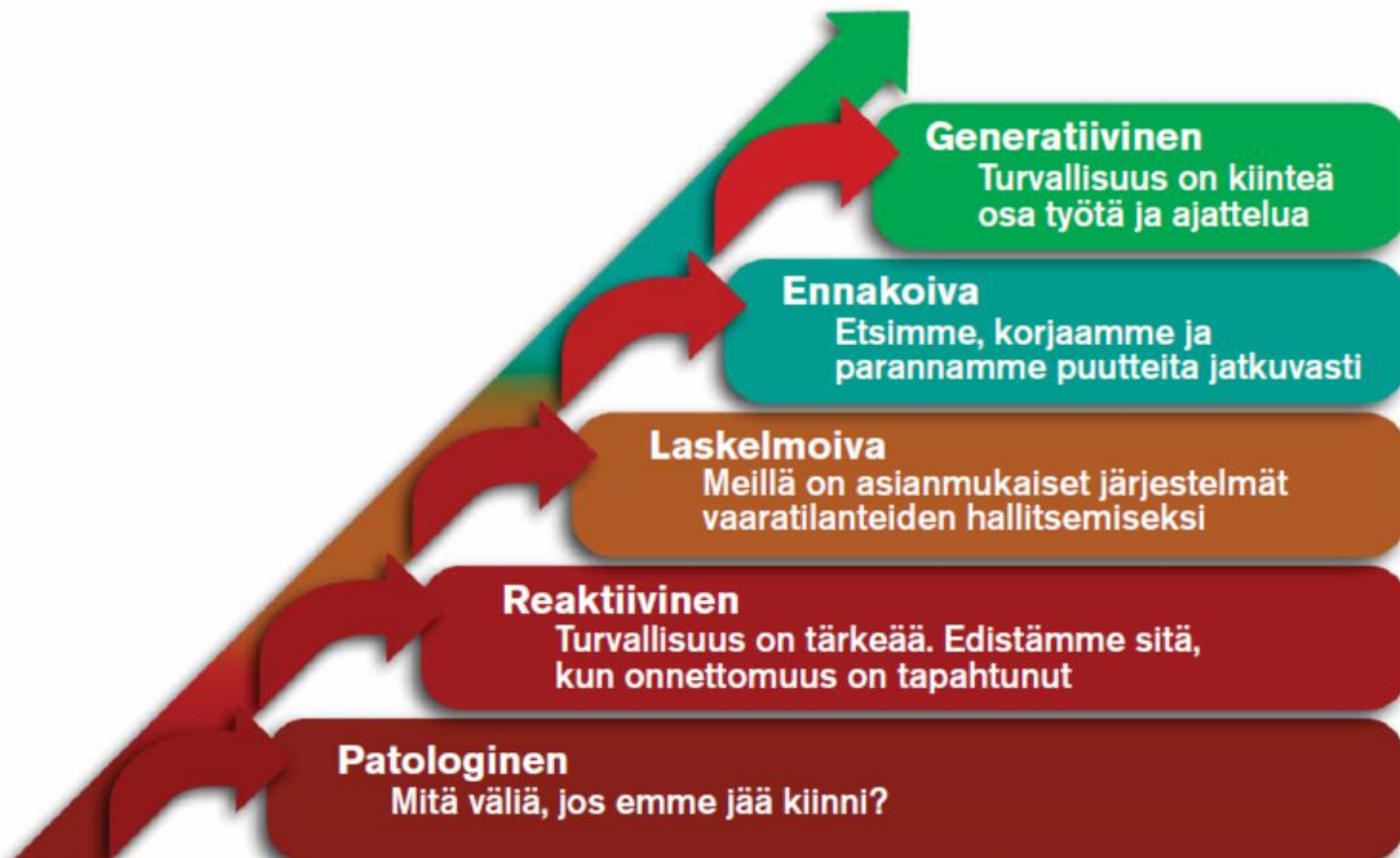
Turvallisuuskulttuuri

Cooper (1998) operationalisoi turvallisuuskulttuurimallissaan ACSNI:n määritelmän (ks. luku 4.2) kolmen, toistensa kanssa vuorovaikutuksessa olevan komponentin eli ihmisen, työn ja organisaation muodostamaksi järjestelmäksi (kuva 4).

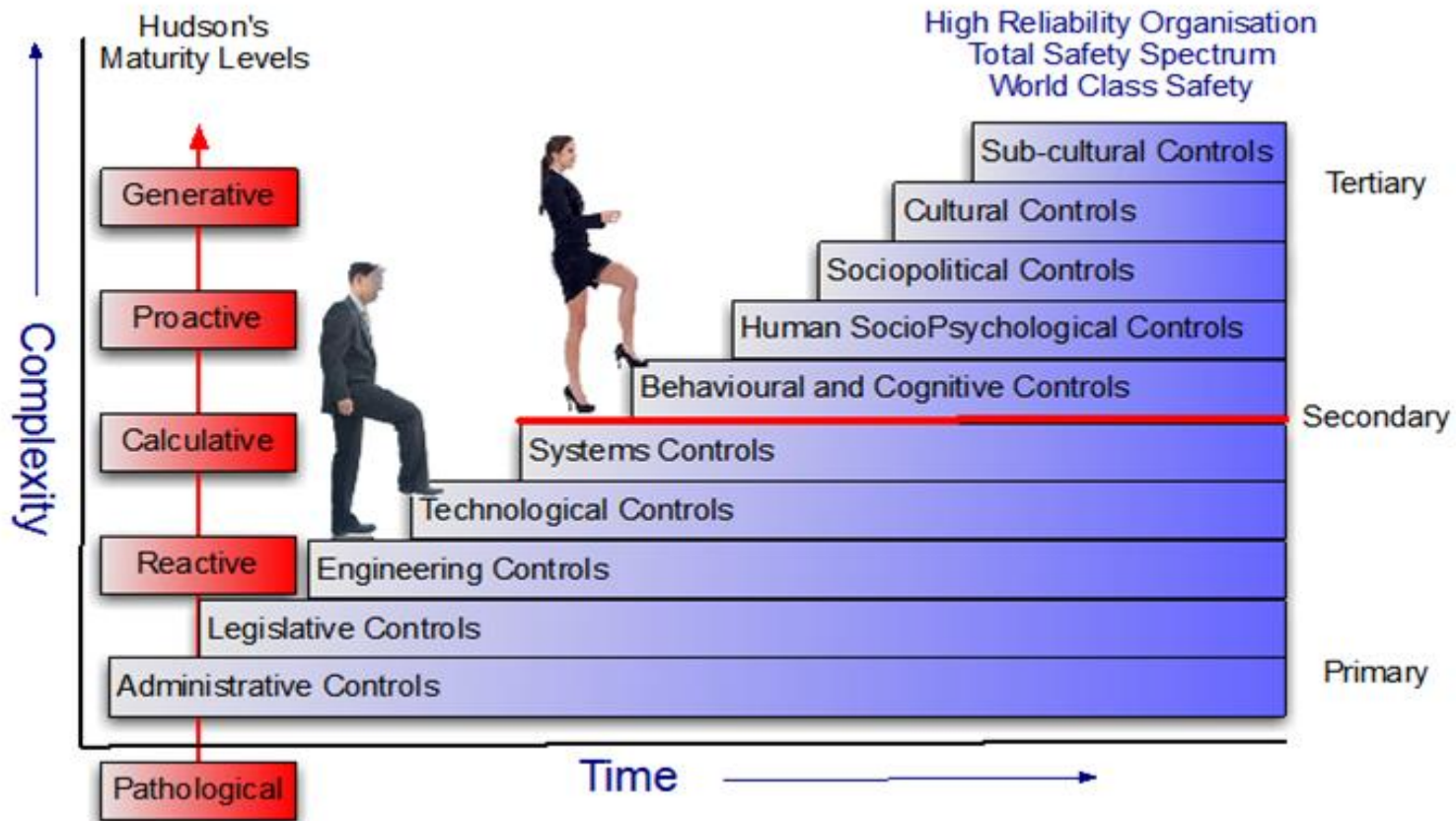
Turvallisuuskulttuuria voidaan analysoida tutkimalla näitä kolmea osaa: turvallisuuden johtamisjärjestelmää, turvallisuusilmapiiriä ja -asenteita sekä käyttäytymistä.

Turvallisuuskulttuuritasot

Hudson; Edwards: Turvallisuuskulttuurin tasot

Spekulatiivinen turvallisuuskulttuuri???

Weick, K., (2001) *Making Sense of the Organisation*

Homma alkoi mennä melko vaikeaksi...

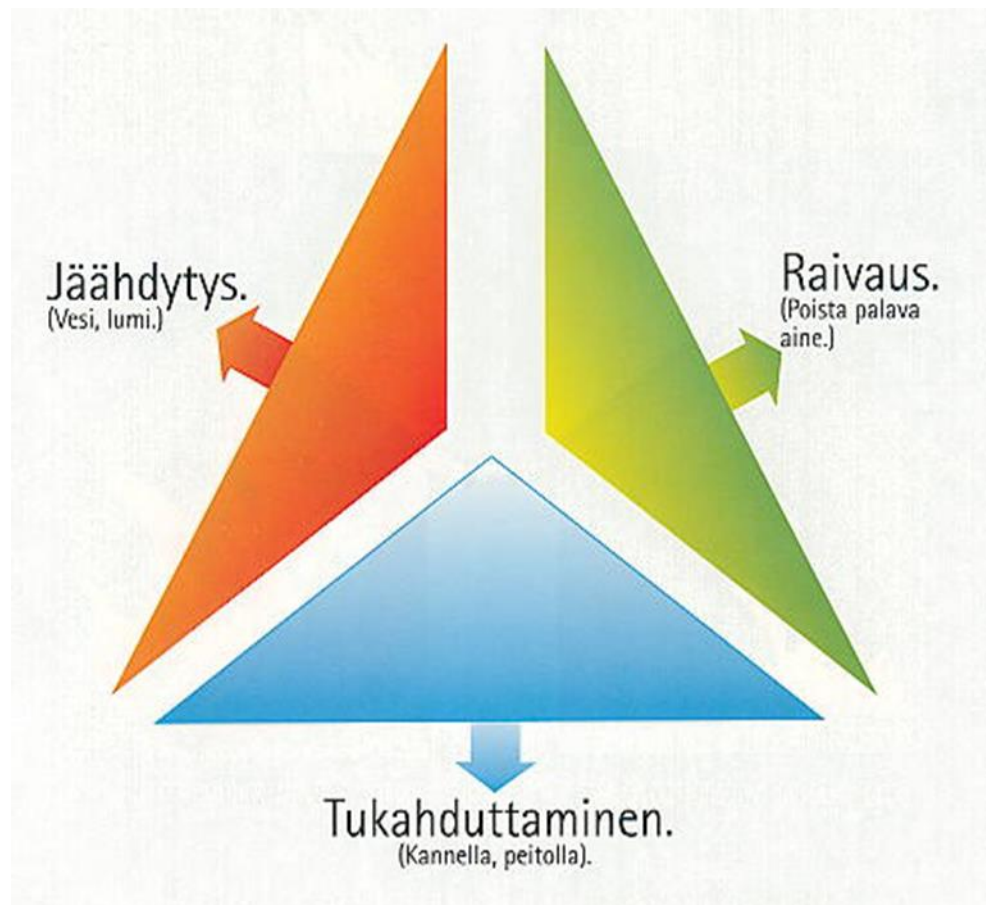
”Täytyy käydä pirusti kouluja, että uskaltaa tehdä yksinkertaisia päätöksiä. Muuten rupeaa keksimään kaikenlaisia monimutkaisia juttuja. Kaikki sotahommat ovat niin yksinkertaisia. Etummainen rivimies käy sodan. Ei sodassa pärjää kuin aivan yksinkertaisella käskyllä. Pitää ylhäältä antaa sellainen käsky, jonka etummaisessa poterossa oleva rivimieskin ymmärtää. Kaikki on mahdollisimman yksinkertaista. Sen seikan tajuamiseksi on käytävä kovasti kouluja.”

Aksel Fredrik Airo

Mistä palaminen koostuu?

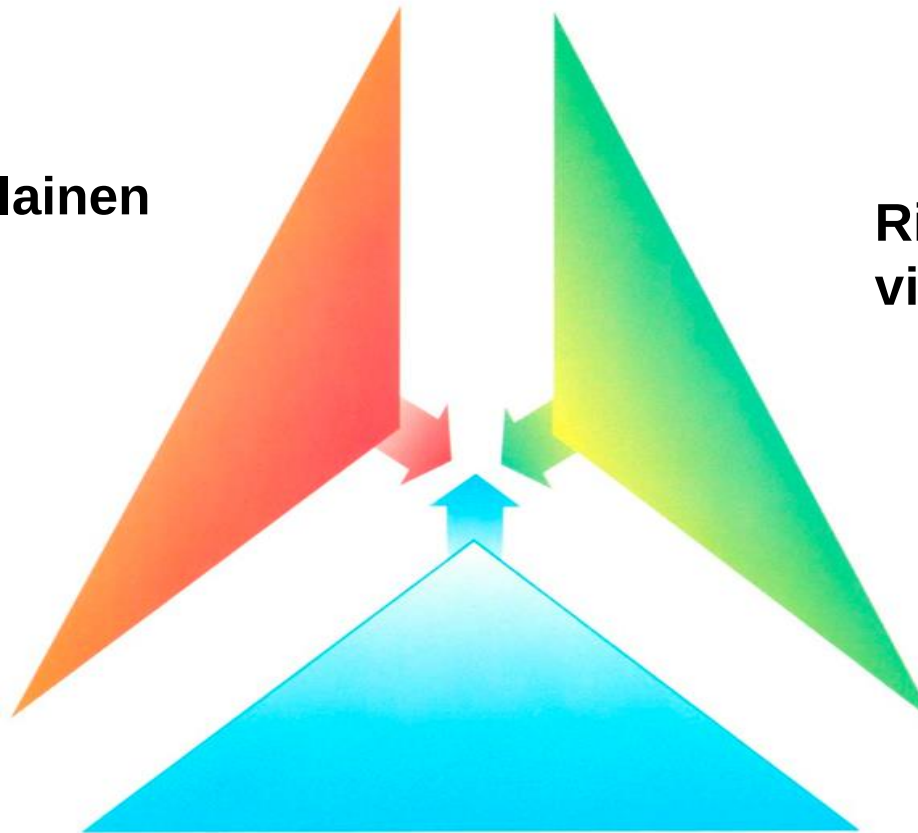
Mistä sammuttaminen koostuu??

Mitä tarvitaan onnettomuuteen??

**Suomalainen
mies**

**Riittävästi
viinaa**

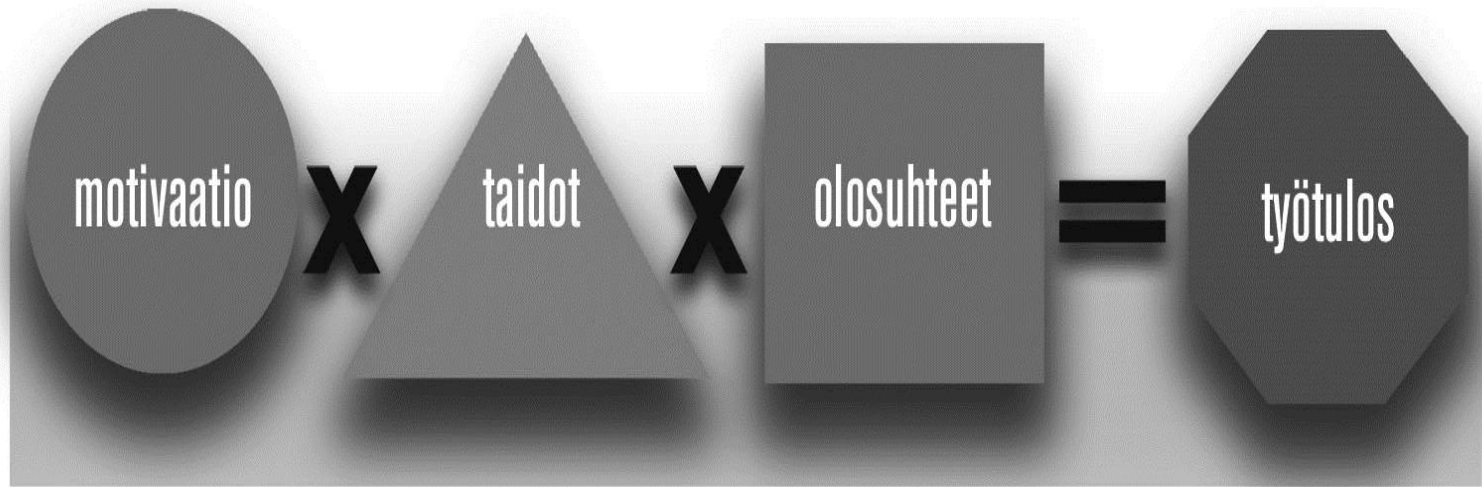
Ihan mitä vain

Kohti kehittyneempää turvallisuuskulttuuria

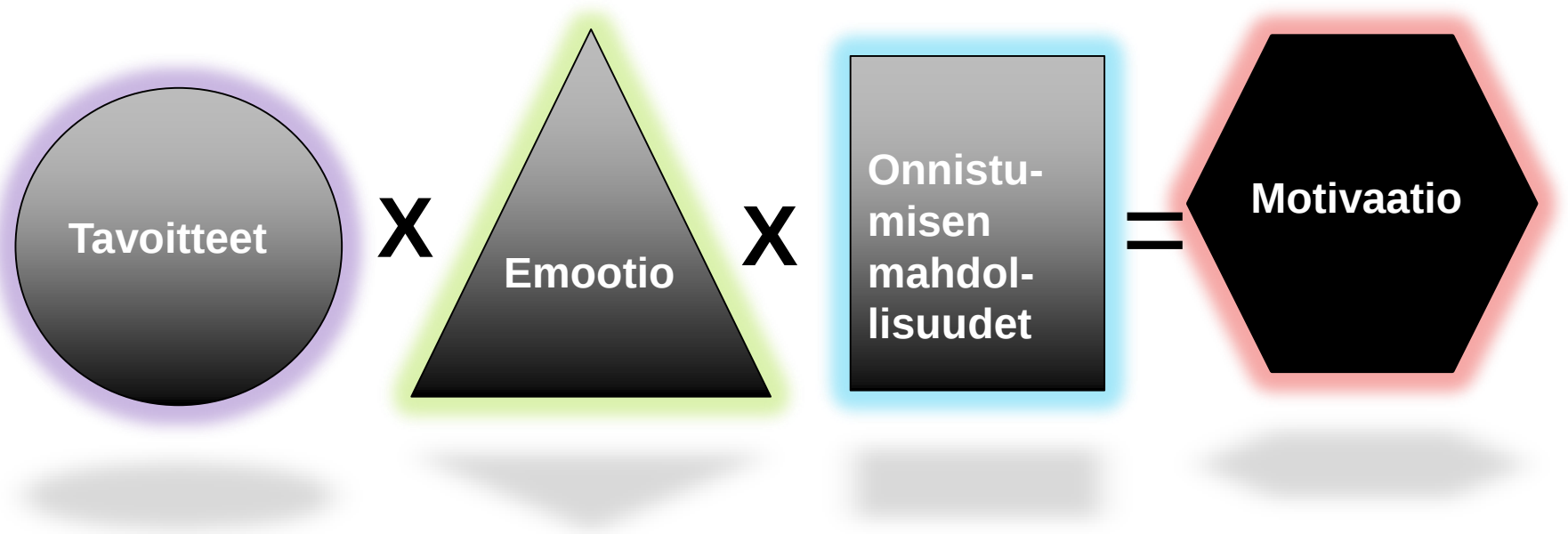

Esim. Reiman, Oedewald : Turvallisuuskriittiset organisaatiot

Malli Teikari:

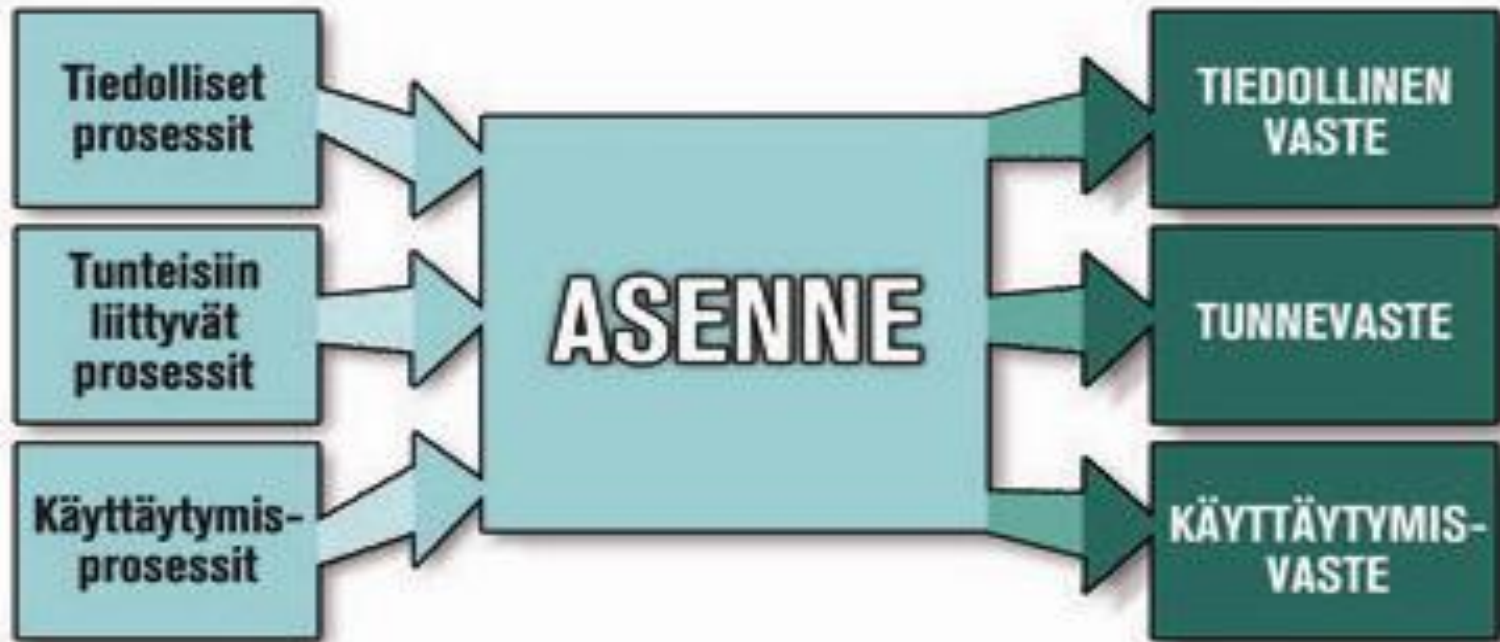
Malli: Maija-Riitta Ollila

Malli Waitinen:

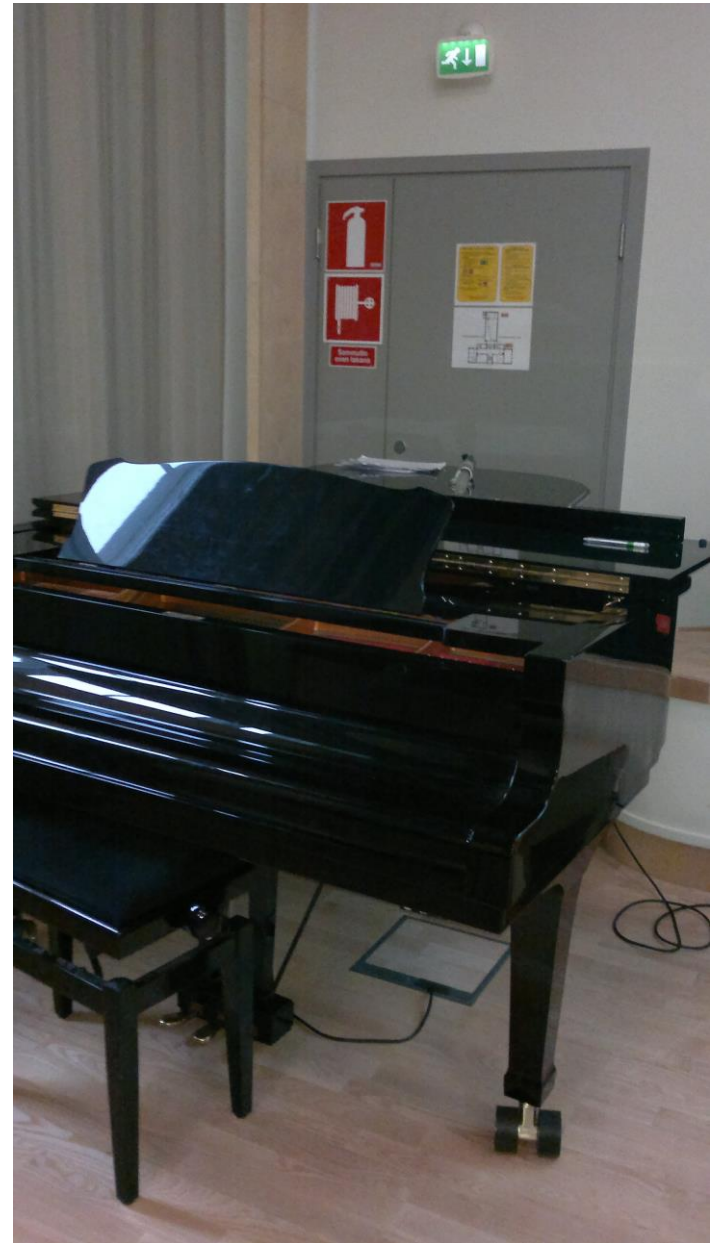

Usein asenne ratkaisee!

Eagly, Chaiken 1993, Yksinkertainen asennemalli

Kun huono asenne ja tietämättömyys kohtaavat...

"Turvallinen koulu?"

Helsinkiläisten peruskoulujen
turvallisuuuskulttuurista ja siihen
vaikuttavista tekijöistä"

Väitöstutkimus vuodelta 2011

Turvallisuuskulttuurin kehittäminen organisaatiossa

TURVALLISUUSKULTTUURI

Mitä siis tarvitaan?

1. Turvallisuuskeskustelua
ennakolta!
2. Turvallisuuden omavalvontaa!
3. Osaamisen ja muutosten
hallintaa!
4. Ajantasainen uhkakuva!

**Tähän
uhkakuvaan on
jo pyritty
varautumaan ...**

Jättikorvaukset niskassa: Porvoon kirkon tuhopoltosta lankesi yli neljän miljoonan euron lasku

Sunnuntai 27.3.2016 klo 05.14

Vuonna 2006 tapahtuneesta Porvoon kirkon tuhopoltto vei nuoren miehen vankilaan ja ikuiseen velkavankeuteen.

Jättikorva- Porvoon

Kirkon palo törkeä tuhopoltto

Vantaan Kaivoksen kirkon tuhopoltosta epäilty mies on pidätetty, ja hänen vangitsemisestaan päätetään keskiviikkoon puoleenpäivään mennessä. Mies ei ole myöntänyt tekoa. Tuhotyöllä saattaa olla yhteyttä Jehovan todistajien valtakunnansalin tuhopolttoon viime keskiviikkoyönä.

... tapahtuneesta Porvoon kirkon tuhopoltto
... miehen vankilaan ja ikuiseen
... vankeuteen.

iskassa:

si yli
aron

Jättikorva-
Porvoon

Kirkon palo törkeää tuhopoltto

Vantaan Kaivoksen kirkon tuhopoltosta epäilty mies on pidätetty, ja hänen itsemisestään päätetään keskiviikkoon puoleenpäivään mennessä. Mies tunnustanut tekoa. Tuhotyöllä saattaa olla yhteyttä Jehovan todistajien tuhopolttoon viime keskiviikkoyönä.

... tapahtuneesta Porvoon kirkon tuhopoltto
... miehen vankilaan ja ikuiseen
... vankeuteen.

iskassa:

si yli
aron

Ylivieskan kirkon polttaja pakkohoitoon

Tämän ajan uhkakuvia...

Pakettiautolla ajettiin ihmisten päälle lähellä moskeijaa Lontoossa, useita uhreja – epäilty tekijä pidätetty terrorismiepäilyn perusteella

Suojautuminen väkivaltatilanteissa

Varautuminen ajoissa on viisautta!

Myyrmanni 2002: 7 kuollutta

Sello 2009: 6 kuollutta

Jokela 2007: 9 kuollutta

Kauhajoki 2008: 11 kuollutta

Varautuminen ajoissa on viisautta!

► Se senaste förstasidorna

Följ Expressen på facebook

Gilla 211k

Förstasidan
Avslöjar
Allt om bilar
Allt om mode
Allt om resor
Auktioner
Bar & politik
Bloggar
Dagar som skakade Sverige
Debatt
Digital livsstil
Din hund
Dokument
Expressen rättar
Expressen.tv
Extra
Fotboll
Free Dawit
Hockey
Horoskop
Hälsningar

Anton Lundin Pettersson mördade två i skolan

TV LIVE Anton Lundin Pettersson, 21, misstänks tagit sig in på skola i Trollhättan och mördat två personer och skadat flera

Han gick till svärdattack

Mielenkiinnostanne kiittäen !

Matti Waitinen
Rehtori, FT, KM, Master of Security
Helsingin Pelastuskoulu
Gsm: 050 3645 374
E-mail: matti.waitinen@hel.fi

